**بسم الله الرحمن الرحيم**

# Haberlere Bakış

**08/11/2026**

*** Kırgızistan'da bir mahkeme, muhalefet hareketi Şumkar'ın materyallerini ve onunla bağlantılı bireylerin faaliyetlerini "aşırılıkçı" olarak ilan etti. Bunlar arasında Cumhurbaşkanı Sadır Caparov'un eleştirmenleri de var. Kırgızistan bunun tek örneği değildir. Tacikistan, Kazakistan, Özbekistan, Rusya ve Belarus'ta "aşırılık" terimi artık sadece radikal silahlı gruplara değil, aynı zamanda muhalif figürler, gazeteciler, insan hakları aktivistleri ve sıradan sosyal medya kullanıcıları için de sıkça kullanılmaktadır.** (www.azathabar.com, 3 Kasım 2026)

Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra diğer bölge ülkeler gibi Kırgız yetkililer de, uzun yıllar halk arasında İslami kalkınmaya karşı direnmiş ve bu karşı koyuş, diğer Orta Asya ülkelerine göre daha esnek ve daha donuk bir şekilde meydana gelmekteydi. Ama aynı zamanda Kırgızistan, İslam davetini taşıyanlara ve meşhur vaizlere karşı Kırgızistan'daki faaliyetlerini rahatlıkla yürütebilen, hatta İslam davetini taşıyanları rahatlıkla öldürebilen Rusya, Kazakistan ve Özbekistan gibi ülkelerin güvenlik servisleri için bir yolgeçen hanı olmuştu.

Sadır Caparov'un iktidara gelmesinden sonra, genel olarak muhalefete ve özel olarak da İslam davetini taşıyanlara karşı mücadele bir ivme kazanmış ve bambaşka şekiller almıştır. Zira 11 Nisan 2021'de parlamenter-Cumhurbaşkanlığı sisteminden Cumhurbaşkanlığı sistemine geçişi öngören yeni anayasa taslağının kabulü için referandum yapılıp Cumhurbaşkanlığı gücünü pekiştirmesinin ardından Caparov rejimi, tüm İslamcı muhalifleri ve aktivistleri şiddetli bir şekilde bastırarak sosyal ve siyasi alanı temizlemeye başlamıştır.

Orta Asya ülkelerinde artık "aşırılık" terimi sadece şiddet ve İslam davetini taşıyanlara yönelik değil, daha geniş anlamda da kullanılmaktadır; yani muhalefet politikacıları, gazeteciler, blog yazarları ve insan hakları aktivistleri genellikle yetkililerin dikkatinin odağı olurken, yetkililer onların faaliyetlerini anayasal sisteme yönelik tehditler, ayrılıkçılık veya iktidarı ele geçirme girişimleriyle ilişkilendirmektedirler. Kırgızistan da dahil Orta Asya yöneticilerinin kötü yönetimlerini, Müslümanların yanı sıra muhalif politikacıların, gazetecilerin ve insan hakları aktivistlerinin de eleştirmesi, yöneticileri endişelendirmeye başlamıştır; bu yüzden Müslümanlara ve İslam davetini taşıyanlara yönelik kullandıkları "aşırılık" kavramını, iktidarlarına tehdit olarak gördükleri fikir ve düşüncenin propagandasını yapan herkes için kullanmaya başlamışlardır. Nitekim 12 Ekim'de, Bişkek'teki Ekim İlçe Mahkemesi'nin, muhalefet hareketi Şumkar tarafından sağlanan bilgileri ve onunla bağlantılı kişilerin faaliyetlerini aşırılıkçı ilan etmesi ve mahkemenin kararında isimleri geçenler arasında siyasi gözlemci Aydar Raev, çevre aktivisti Samat Kushbek, Kumtor altın madenciliği şirketinin eski dış yöneticisi Tengiz Bolturuk ve blog yazarı Syrgak Kenjebaev

gibi sadece rejimi ve onun kötü yönetimini eleştirenlerin yer alması bunun en iyi kanıdır. Zira yurt dışında oldukları süre boyunca bu kişiler, Cumhurbaşkanı Sadır Caparov'u çeşitli şekillerde eleştirmişti. Nitekim 13 Ekim'de Syrgak Kenjebaev gözaltına alınmış, Kırgızistan'a getirilmiş ve duruşma öncesi bir gözaltı merkezine yerleştirilmişti. Bu da Orta Asya yöneticilerinin, İslami olsun ya da olmasın tüm alternatif fikir ve görüşlere saldırarak kendi sonlarını yaklaştırdığını göstermektedir.

**Ey Orta Asya halkları!** Bizler Müslümanız ve devletimiz de İslam'a dayanmalıdır. Zira Allahu Teala Kerim Kitabı'nda şöyle buyurmuştur: إِنِ الْحُكْمُ إِلاَّ لِلّهِ "**Hüküm sadece Allah'a aittir.**" [Yusuf 40] Ve Subhanehu şöyle buyurmuştur: وَأَنِ احْكُم بَيْنَهُم بِمَآ أَنزَلَ اللهُ وَلاَ تَتَّبِعْ أَهْوَاءهُمْ وَاحْذَرْهُمْ أَن يَفْتِنُوكَ عَن بَعْضِ مَا أَنزَلَ اللهُ إِلَيْكَ "**Aralarında Allah'ın indirdikleri ile hükmet. Onların hevalarına tabi olma ve Allah'ın sana indirdiklerinin bir kısmından seni saptırmalarından sakın.**" [Maide 49] Dolayısıyla Allah'ın yasa koyucu olduğuna ve anayasanın sadece Kuran ve Peygamber'in Sünneti olduğuna işaret eden Kur'an'ı Kerim'in birçok ayetleri vardır. **Ey Müslümanlar**! Allahu Teala bize, İslam olan rahmetini indirmiştir! Zira İslam, toplumun ve devletin hayat nizamıdır. Bu yüzden değişim için kendisine dönmemiz gereken temel İslam'dır. İşte o zaman başarı ve refah bulabiliriz. Nitekim **Hizb-ut Tahrir**, İslami Hilafet Devleti için Kur'an ve sünnete dayalı bir anayasa taslağı hazırlamıştır. Haydi o zaman Nübüvvet Minhacı üzere İkinci Raşidi Hilafet Devleti altında İslami hayatı yeniden başlatmak amacıyla çalışan **Hizb-ut Tahrir**'e katılmak için acele edin. Şüphesiz yardımcımız Allah'tır!

*** Birinci Başbakan Yardımcısı Nurlybek Nalibayev, Londian Wason New Energy Tech Inc. CEO'su Zhou Guangling ve NAIKAN Ltd. yöneticisi Alexandr Nigay ile görüştü.**

**Hükümet basın servisine göre, görüşmeler ikili sanayi yatırımları, ileri yabancı teknolojileri çekmek ve yüksek katma değer üretiminin kurulması üzerine odaklandı.**

**Özellikle, taraflar Kazakistan yapımı katot bakırı kullanarak bakır folyo üreten bir tesis inşa etme projesini gözden geçirdiler. Bakır ürün, pil üretimi, enerji depolama sistemleri ve modern mikroelektronik üretiminde yüksek talep görmektedir. Yerel olarak üretilen bakır folyo, Pavlodar bölgesindeki Veri Merkezi Vadisi projesinde de kullanılabilir.**

**Toplantıda Kazak hammaddelerine güvenme, yerel teknik yeteneklerin geliştirilmesi ve bitmiş ürünlerin küresel tedarik zincirlerine entegre edilmesi vurgulandı.**

**Nurlybek Nalibayev, Kazakistan Hükümeti'nin ham madde ihracatından derin endüstriyel işleme ve katma değer üretimine geçişi güçlü şekilde desteklediğini vurguladı.**

**Görüşmeler, Londian Wason ve NAIKAN Ltd.'nin Kazakistan'daki tesis inşaatı projesi için ortaklık anlaşması imzalamasıyla sona erdi.** (Kazinform Haber Ajansı, 6 Kasım 2026).

Çin, Çin'e ulaşabilen boru hatları ve deniz yoluyla yapılan enerji tedarikleri aracılığıyla yıllardır enerji kaynaklarını ve bunlara ulaşım yollarını çeşitlendirmek için çalışmaktadır. Zira Kazakistan ve Orta Asya petrol, doğal gaz ve enerji altyapısı alanlarında önemli bir iş birliği alanını temsil etmekte ve Çin-Kazakistan petrol boru hattı ve Çin-Myanmar hattı gibi hatlar da ek güzergâhlar sağlamaktadır. Tüm bunlara ek olarak Çin, Kazakistan'da gerçekleştireceği büyük bir endüstriyel yatırım yaparak, bu enerji kaynaklarına bir yenisini daha eklemektedir. İşte bu doğrultuda yapılan toplantı sonucunda Londian Wason ve NAIKAN Ltd. arasında Kazakistan'da bir bakır folyo üretim fabrikası kurulması için ortaklık anlaşması imzalanmıştır. Projenin toplam yatırım bedeli 810 milyon Dolar olarak tahmin edilmektedir. Ayrıca kurulacak fabrika, lityum-iyon bataryalar için elektrolitik bakır folyo ve özellikle yapay zekâ (AI) sunucuları ile veri merkezlerinde kullanılan yüksek teknolojili HVLP (High Vacuum Low Profile) folyo üretimine odaklanacaktır. Projede Kazakistan menşeli katot bakırın işlenmesi, yerli teknik kadroların eğitilmesi ve üretilen ürünlerin küresel tedarik zincirine entegre edilmesi hedeflenmektedir. Üretilen folyoların Pavlodar bölgesindeki "Veri Merkezi Vadisi" (Data Center Valley) projesinde kullanılması planlanmaktadır. Tesisin ilk üretim kapasitelerinin 2029 yılının ikinci çeyreğinde devreye alınması, 2031 yılına gelindiğinde ise yıllık üretimin 50 bin tona ulaştırılması planlanmaktadır.

Görüldüğü üzere Kazakistan, ülkenin yeraltı ve yerüstü zenginliklerini sömürgeci Çinli kapitalist şirketler tarafından yağmalanmasına izin vermektedir. Oysa Kazakistan'ın Çinli veya uluslararası firmalarla yaptığı bu tarz anlaşmalar, yöneticilerin ülkeyi küresel güçlerin finansal boyunduruğu altına sokması anlamına gelmektedir. Zira Kazakistan rejiminin, ekonomik kalkınma, teknoloji yatırımı veya hammadde işleme hamleleri üretken projeler değildir; aksine mevcut rejimi korumaya ve küresel kapitalist sisteme hizmet etmeye yönelik adımlardan ibarettir. Oysa İslami bakış açısına göre enerji kaynakları, madenler (bakır dahil) ve büyük endüstriyel stratejik tesisler "kamu mülkiyeti" sayılmalı, devlet eliyle işletilmeli ve yabancı şirketlerin kâr hırsına asla terk edilmemelidir. Bu ise ancak Raşidi Hilafet Devleti çatısı altında İslami iktisat nizamının tatbik edilmesiyle gerçekleşebilir.

**Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan**

**Ramazan Ebu Furkan**